

Ecologische werkprotocol parkeerplaats Paardenmarkt

Ecologische werkprotocol in het kader van de wet- en regelgeving
voor de natuur

Definitief

Gemeente Rhenen

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 8 oktober 2013

Verantwoording

Titel : Ecologische werkprotocol parkeerplaats Paardenmarkt
Subtitel : Ecologische werkprotocol in het kader van de wet- en regelgeving voor de natuur
Projectnummer : 327263
Referentienummer : 500/327263/DvdV
Revisie : D2
Datum : 8 oktober 2013

Auteur(s) : ing. D. van der Veen
E-mail adres : david.vanderveen@grontmij.nl
Gecontroleerd door : dr. A.M. Mouissie en drs. L. Vranken
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : dr. A.M. Mouissie
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 850 26 57
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied en voorgenomen ontwikkeling	5
2	Maatregelen	6
2.1	Algemene zorgplicht	6
2.2	Algemene aandachtspunten uitvoering	6
2.3	Maatregelen flora	7
2.4	Onverwachte vestiging soorten	7
2.5	Toezicht en handhaving.....	7

Bijlage 1: Verklaring, werken conform werkprotocol

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de Gemeente Rhenen wordt een parkeerplaats in de uiterwaarden bij de stad Rhenen aangelegd, parkeerplaats Paardenmarkt genaamd. Een verkennend natuuronderzoek is in april 2013 uitgevoerd om de consequenties met betrekking tot natuur in kaart te brengen¹. In dit onderzoek is geconcludeerd dat op de steilrand (zie fig. 1) van de Paardenmarkt te Rhenen beschermde flora in het plangebied aangetroffen is. Dit betreft de beschermde Ff-wet tabel 2 soort wilde marjolein en de Ff-wet tabel 1 soort grote kaardebol. Het voorkomen van de wilde marjolein is tevens bevestigd door de WMR² (zie ook fig. 3). Daarnaast is door de WMR vastgesteld dat een aantal niet beschermde rode lijst planten op de steilrand aan de Paardenmarkt voorkomen. Dit betreffen borstelkrans en kleine pimpernel. Dit ecologisch werkprotocol is naast bovengenoemde flora ook opgesteld voor vogels en vleermuizen die in het plangebied verwacht kunnen worden in verband met het voorkomen van verstoring.

Tabel 1, overzicht ecologisch werkprotocol

Aard werkzaamheden:	Vergraven grond, aanleg verharding
Categorie werkzaamheden:	Eenmalige ingreep
Gebied:	Uiterwaarden, Paardenmarkt, Rhenen
Startdatum:	December 2013
Periode werkzaamheden:	2013 - 2014
Natuurfuncties gebied:	EHS, Natura 2000
Uitgevoerd onderzoek en geraadpleegde bronnen t.b.v. natuurwetgeving:	-Grontmij, 2013, Actualisatie verkennend natuuronderzoek Uiterwaarden Rijn, PN 327263 en bijbehorende bronvermeldingen -Gemeente Rhenen, 2013, Gespreksverslag met dhr. Prins (WMR)
Gedragscode van toepassing:	Ja, gedragscode Flora- en fauna bouwend Nederland, geldig tot 6-4-2014
Ontheffing Ff-wet noodzakelijk:	Nee, er wordt gewerkt met in achtname van de maatregelen uit dit protocol.

Ecologisch werkprotocol

In een ecologisch werkprotocol staat een set van mitigerende (aangepaste) maatregelen beschreven die getroffen moeten worden ter voorkoming en/of beperking van verstoring van bovengenoemde flora. Daarbij wordt beschreven hoe en waar specifieke maatregelen uitgevoerd zouden moeten worden ter bescherming van bovengenoemde soorten.

Voor nagenoeg alle activiteiten zijn gedragscodes goedgekeurd en hier kan iedereen gebruik van maken (bron: Dienst Regelingen- DR-loket). Er is altijd wel een gedragscode die past bij de werkzaamheden. Het is hierbij echter van belang dat in overeenstemming met die gedragscode wordt gewerkt. Dit moet ook kunnen worden aangetoond. Binnen het ecologisch werkprotocol wordt gerefereerd aan de Gedragscode Flora- en Fauna Bouwend Nederland, geldig tot 6-4-2014. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet het werkprotocol door de uitvoerder en opdrachtgever (tekeningsgerechtigde) worden ondertekend.

¹ Grontmij, Actualisatie verkennend natuuronderzoek uiterwaarden Rijn, Rhenen, 5 april 2013

² WMR, dhr. Prins, september 2013

Door de werkzaamheden uit te voeren volgens het voorliggende werkprotocol wordt gewerkt conform de gedragscode en wordt invulling gegeven aan de zorgvuldige omgang met flora en fauna (art. 2 van de Flora- en faunawet). Voorafgaand aan de werkzaamheden moet dit werkprotocol door de uitvoerder en de gemeente Rhenen worden ondertekend. In bijlage 1 is hiervoor een formulier bijgevoegd (Verklaring werken conform werkprotocol).

1.2 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ingreep bestaat uit de aanleg van een parkeerplaats aan de Paardenmarkt in de uiterwaarden bij de stad Rhenen (zie fig. 1). De voorgenomen ontwikkeling valt onder ruimtelijke ingrepen.

Figuur 1, Begrenzing (rode lijn) beschermde locatie, waar niet in gewerkt mag worden.

Figuur 2, Steilrand te Rhenen (Foto dhr. Prins, september 2013)

Figuur 3, Zwaarder beschermde wilde marjolein (Foto dhr. Prins, september 2013)

2 Maatregelen

In dit hoofdstuk staan de maatregelen die genomen moeten worden door de aannemer om de planten en dieren ter plekke te beschermen zodat voldaan wordt aan de Flora- en faunawet.

2.1 Algemene zorgplicht

De initiatiefnemer en de uitvoerder zijn verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De naleving houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten.

2.2 Algemene aandachtspunten uitvoering

Er zijn enkele aandachtspunten voor een doeltreffende uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden te benoemen. Het gaat hierbij om de volgende punten:

- De werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden conform het voorliggende ecologisch werkprotocol. De opdrachtgever en uitvoerder verklaren zich aan dit ecologisch werkprotocol door het in de bijlagen toegevoegde formulier te ondertekenen (zie bijlage 1).
- Er wordt gezorgd dat alle dieren ten alle tijden een uitweg hebben. Hier kan voor worden gezorgd door de werkzaamheden slechts één kant op te werken in een zodanige richting dat mobiele soorten kunnen uitwijken naar de omgeving en/of naar het water.
- Werkzaamheden worden slechts overdag uitgevoerd, dit betekent dat er geen gebruik wordt gemaakt van extra verlichting. Op deze manier wordt verstoring van vliegende en foeragerende vleermuizen binnen het plangebied en in de omgeving voorkomen.
  - indien dit niet mogelijk is de werkzaamheden alleen uitvoeren binnen de daglichtperiode.
  - indien dit niet mogelijk is de werkzaamheden alleen tijdens het werk verlichten en lichtuitstraling naar de omgeving voorkomen door de benodigde verlichting gericht te plaatsen en het gebruik van armaturen.
- Men dient geluidsoverlast (t.b.v. broedende of rustende dieren) tot een minimum te beperken binnen het werkgebied. Dit houdt in dat er alleen geluid mag worden geproduceerd door de voor het werk benodigde machines en niet door randapparatuur zoals radio's etc. en sterke geluidsbronnen (cirkelzagen, aggregaten, pompen en dergelijke) niet nabij broedende vogels of holen en verblijfplaatsen van zoogdieren te plaatsen.
- De aannemer zorgt ervoor dat ten allen tijden dit werkprotocol op het werk aanwezig is.
- Bij calamiteiten, d.w.z. als ondanks de genomen maatregelen schade aan beschermde planten of dieren is ontstaan, neemt de aannemer contact op met de toezichthouder en ecologisch begeleider van dit werk. Doel van deze procedure is om te bekijken of de betreffende schade in de toekomst voorkomen kan worden.
- In het gehele plangebied dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid dat vogels gaan broeden. Hierbij dient te worden gedacht aan bijvoorbeeld broedvogels in vegetatie.
- Als voor het broedseizoen al duidelijk is dat er gewerkt gaat worden in het broedseizoen dan dienen er maatregelen te worden genomen om te voorkomen dat vogels gaan broeden, namelijk: Maaien van de vegetatie en maaisel afvoeren.
- De ecologische begeleider van dit werk zorgt voor heldere communicatie tussen uitvoerder en opdrachtgever en licht dit ecologisch werkprotocol toe aan de uitvoerder van dit werk.

2.3 Maatregelen flora

Om effecten op de aangetroffen beschermde plantensoorten zoveel mogelijk te mitigeren worden onderstaande maatregelen getroffen:

- De steilrand die er tussen en naast ligt mag niet aangetast worden. Dit betekent dat de steilrand niet vergraven mag worden en geen grond opgebracht mag worden. Er dient daarmee nadrukkelijk geen vegetatie binnen de steilrand afgegraven te worden.
- De steilrand begint direct ten noorden van de nu aanwezige verharding van de Paardenmarkt en loopt door tot de rand van het fietspad van de Utrechtsestraatweg. In figuur 1 staat de begrenzing met rode lijnen weergegeven waarin niet gewerkt mag worden.
- Het talud mag niet betreden worden met machines en er mag geen materiaal of materieel geplaatst worden op de steilrand.

2.4 Onverwachte vestiging soorten

Als zich ondanks de voorzorgsmaatregelen tijdens of voorafgaand aan het werk een Ff-wet tabel 2 of 3 soort vestigt, dan zorgt de aannemer voor een situatiespecifieke aanvulling op het ecologisch werkprotocol. Indien daarmee schade aan een tabel 3 soort niet kan worden voorkomen, dient alsnog een ontheffing te worden aangevraagd. Voor tabel 2 soorten kan eventueel worden gewerkt conform de gedragscode. Afspraken hierover met werknemers en/of onderaannemers worden op schrift gesteld en doorgesproken met een ecologisch deskundige³ en de gemeente.

2.5 Toezicht en handhaving

Gedurende de uitvoeringsfase wordt in opdracht van de gemeente Rhenen, steekproefsgewijs toezicht gehouden op de juiste uitvoering van het ecologisch werkprotocol en daarmee de toepassing van de gedragscode Flora- en faunawet voor bouwend Nederland.

De formeel handhavende instantie is de Algemene Inspectie Dienst (AID) van het Ministerie van Economische Zaken (EZ). De AID kan op eigen initiatief en op verzoek handhavend optreden. Daarbij wordt gekeken of de juiste procedure is gevolgd en of de voorschriften en gedragsregels die vermeld zijn in de gedragscode door de initiatiefnemer worden nageleefd.

De initiatiefnemer (gemeente Rhenen) is te allen tijde eindverantwoordelijk voor het volgen van de voorschriften en gedragsregels van de gedragscode, dus ook voor de kwaliteit van de uitgevoerde veldonderzoeken en voor de gevolgde procedures.

---

³ Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals in dit geval Vogelbescherming Nederland, SOVON, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Bijlage 1

Verklaring werken volgens werkprotocol

In dit formulier wordt vastgesteld dat volgens de aangedragen mitigerende maatregelen conform het Ecologisch Werkprotocol wordt gewerkt.

De beide partijen verklaren conform het werkprotocol te werk te gaan en de opgestelde werkmethode uit te voeren. Dit wordt door middel van een handtekening vastgelegd.

Gemeente Rhenen

Datum: .....

Gemeente Rhenen
Vertegenwoordiger: .....

Functie: .....

Handtekening: .....

Aannemer / uitvoerder

Datum: .....

Naam aannemer: .....

Paraaf goedkeuring werkprotocol: .....